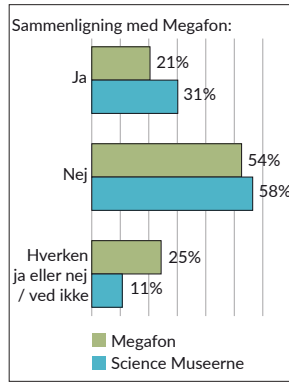


strofer som Hiroshima og Tjernobyl ind i deres svar.

Det ser ud til, at flere af museets gæster besvarer spørgsmålet ud fra en viden, som de i forvejen har om feltet. Flere af svarene havde længere begrundelser, som trak på ikke blot en viden fra udstillingen, men også noget som går ud over dette. I udstillingsafsnittet er atomulykkerne også nævnt, hvilket kan være med til at huske folk på den risiko, som atomkraften kommer med. Også demonstrationer om stråling, og hvor meget der skal til for at blokere det, kan have en effekt på gæsterne.

Folkeoplysning der virker

I 2010 lavede Megafon en undersøgelse, hvor man spurgte ind til danskernes forhold til atomkraft, se fi-



Figur 4. Steno Museets gæster lader til at have den nødvendige viden til at tage stilling til atomkraft.

gur 4. Hvis man sammenligner med besvarelserne i udstillingen, kan man se en helt speciel, signifikant forskel. Antallet af ja og nej stemmer meget godt overens, dog med en stigning ved ja-svar. Men det særligt interessante er antallet af hverken-eller/ved ikke svar.

Ved Megafons undersøgelse svarede 25% procent “Ved ikke”, altså hverken for eller imod. Tallet for dette ved besvarelserne på Steno Museet ligger på 11%, altså mere end en halvering af disse svar. Man kan derfor antage, at gæsterne på tidspunktet af besvarelsen havde nok viden til at tage stilling til spørgsmålet og se sig enten for eller imod atomkraft.

Forudsætningerne for Megafons undersøgelse er os ukendte, men det er en interessant observation og refleksion, om det betyder noget, at gæsterne netop står i et vidensformidlende rum. Et rum hvor de netop er blevet præsenteret for en relevant viden, og om dette påvirker deres tillid til deres eget svar på spørgsmålet.

Nina Borghjerg Møller

Da jeg fløj med en Walkman

Mary Marie Kromann indvier os i sine tanker om rejser og hverdagsteknologi.

Vi har igennem flere år indsamlet såkaldt hverdagsteknologi på Steno Museet. Hverdagsteknologien er den form for apparatur, som vi

alle i større eller mindre grad omgiver os med, og som kommer i forskellige former og med forskellige funktioner.

Dedikerede maskiner og multifunktion

Vi har alle, alt efter hvor

gamle vi er, og hvem vi er, erindringer om fastnettelefoner, fjernsynsapparater, skrivemaskiner, også elektroniske, der kunne “huske” en linje eller to tilbage. Nogle af os husker computere baseret på DOS og mobiltelefoner, der var på stør-

rølse med en mursten eller større, for blot at nævne noget af den mest almindelige hverdagsteknologi. Det, der bragte os i kontakt med hinanden og vores omverden.

En såkaldt dedikeret maskine er et apparat bygget til udelukkende én funktion. I den seneste tid er museets samlinger netop blevet forøget med denne form for hverdagsteknologi. Vi har modtaget to små fjernsyn, en Nintendo-spillemaskine og ikke mindst en lille maskine til at spille Sudoku på; i sandhed en hverdagsteknologisk maskine, der havde én (og kun én) funktion. Dette var før smart-phonens sammenkobling af alle mulige funktioner i én multifunktionel maskine.

En rejse

I disse tider er forskellige corona-restriktioner ved at gøre alle bims. "Turen går ingen steder" hedder en vigtighed over de klassiske rejsebøger for tiden på de sociale medier. I forbindelse med de små eller større hverdagsteknologiske ting, der er kommet ind på museet, fløj min tanke tilbage til, da jeg var ude at flyve med en lille maskine med et magnetbånd i. Jeg var 17 år



To stk. hverdagsteknologi med hver sin funktion: Sudoku-maskine og minifjernsyn. Foto: Mary Marie Kromann.

gammel, og det var i 1982. Rejsen gik til Skotland med mellemlanding i Norge. Turen var spændende og dyr, og jeg var lidt nervøs, bl.a. fordi jeg ikke havde fløjet før. Men så var der en flink stewardesse, der spurgte mig, om jeg havde lidt underholdning med. Det havde jeg skam – en Walkman, som jeg havde lånt af en veninde, og den satte jeg til og nogle store hørebøffer på ørerne. Jeg hørte "Love is a Stranger" med Eurythmics – og så fløj jeg!

Alt det, jeg havde med

Min håndbagage var fyldt med kassettebånd – eller fyldt og fyldt... Der var jo grænser for, hvor mange jeg kunne ha' med, når der nu

også skulle være plads til et større kamera, som jeg havde "arvet" fra min far, et Voigtlander, et par ekstra film og et rejsevækkeur. Uha, det var vigtigt med et pålideligt vækkeur, når man skulle op på et tog eller et fly. Heldigvis fandtes der vækkeure i mere rejsevenlige udgaver (på batterier) end de store mekaniske med udvendige klokker, som, når de ringede, bimlede og bamlede og hoppede op og ned på sengebordet, så man blev vækket intenst forskrækket og med hisdig hjertebanken. Dét vækkeur havde jeg ladet blive hjemme.

Desuden havde jeg de store røde ordbøger med,



Sony Walkman. Foto: Mary Marie Kromann.

engelsk-dansk og den anden vej, for det var jo vigtigt at forstå alle nuancer så godt som muligt og at kunne gøre sig forståelig, når man nu havde glemt, hvad et eller andet hed på engelsk.

Derudover var jeg forsynet med et stort kort over Skotland. I sammenfoldet stand fyldte det som en roman. Med et sådant kort i bagagen følte jeg i en vis grad, at jeg vidste, hvor jeg var (på vej hen). Nok besøgte jeg "indfødte," men jeg tænkte "better safe than sorry". Ud over disse fornødheder havde jeg en slags papirmappe med, med en masse pengesedler i. Jeg havde hævet min rørlige formue, som var lille, og vekslet den til rejsedestinationens valuta. Sådan gjorde

man. Og i samme mappe, som mine penge til en måneds ophold i høj- og lavland befandt sig, havde jeg mit pas. Meget vigtigt.

Nå, men jeg fløj af sted. Jeg husker stadig fornemmelsen af Walkman'en, når man trykkede afspil, stop eller eject, for at vende kassetebåndet. Det var taktilt og meget fysisk.

Hvad jeg ikke havde med

Der var naturligvis også mange ting, jeg IKKE havde med til Skotland dengang i 1982: Jeg havde ikke en radio med, jeg havde ikke et lille tv med, jeg havde ikke en Nintendo med, den var ikke opfundet. Jeg havde slet ikke en Sudoku-maskine med. Jeg havde naturligvis ikke min fastnet-

telefon med! Den, som det kostede en formue i minuttet at tale med Skotland i. Den, som forbandt lande med lande via kabler under vand og over land.

Til gengæld havde jeg notesblok og en blyant eller to med. Hvis jeg lige skulle skrive noget ned. Jeg havde heller ikke en diktafon! Selvom det kunne have været fantastisk at optage de sækkepiber, vi hørte et sted i bjergene.

Det sneede i Stavanger og regnede i Glasgow. Jeg havde ikke fået læst i de romaner, jeg også havde med, men kigget ud af vinduet. Og så havde jeg på et tidspunkt brugt min blyant til at rulle Eurythmics-"båndsalat" op i kassetten med igen. Det var noget med at lirke båndet ud af Walkman'en og så ind med blyanten og rulle forsigtigt op. Sådan nogle kassettebånd blev slidt på ingen tid. Det var noget biks.

Travel light

Hvis jeg havde haft en smartphone i 1982, så havde jeg virkelig kunnet "travel light". Jeg havde ikke behøvet andet end en mobiltelefon – hvis altså der

havde været dækning. Jeg havde ikke behøvet ordbøger, kort, romaner eller notesbøger. Jeg kunne have gået på Google Earth for at finde vej. Jeg kunne have skrevet rejsedagbog på min telefon og taget billeder med den. Jeg kunne have spillet alle mulige spil på den, og jeg kunne have betalt med et lille kort eller

min telefon. Jeg kunne selvfølgelig også være blevet vækket om morgenen af den. Det er vigtigt. Og jeg havde ikke behøvet Walkman'en for at høre "Love is a Stranger".

To be or not to be – lost
Smarttelefoner kan i dag det hele og er bestemt ikke dedikeret til udelukkende én

funktion. Derfor er vi også på alle måder forbiestret afhængige af vores telefoner, uden hvilke vi praktisk talt intet kan. Det er derfor også kort sagt forbundet med klamsved og noget nær katastrofe at tabe sin telefon i et toilet eller på gaden i det øjeblik, ens bus drejer om hjørnet.

Mary Marie Kromann

Astronomibloggen.dk er startet i raketfart

*Astronomi i Aarhus er en af Science Museernes indsats-
ser, som skal formidle
astronomi bredt til mange
forskellige målgrupper.
Astronomibloggen.dk er det
nyeste skud på stammen.*

Under coronakrisen er meget af den fysiske astronomiformidling aflyst eller deltagerantallet beskåret betragteligt, men interessen for stjernehimlen og astronomiske fænomener ser ud til at være stigende. Derfor lancerede Science Museerne 1. august 2020 *Astronomibloggen.dk*. Her formidler museumsinspektører og astronomiformidlere aktuel viden om astronomiske emner og begivenheder på en lettilgængelig måde.

Blå måne

Man kan f.eks. læse om fænomenet Blue Moon, der i gennemsnit sker med 2,5 års mellemrum og betegner den 2. fuldmåne i en måned. Den særlige dobbelte fuldmåne er dog, navnet til trods, ikke blå. Månen kan dog godt få en blålig tone, f.eks. efter vulkanudbrud eller skovbrande, hvis aske slynges højt op i atmosfæren. Selve begrebet Blue Moon stammer fra kalenderen "Maine Farmer's Almanac", hvor det blev brugt om fire fuldmåner inden for et kvartal i stedet for de normale tre.

Mars synlig på nattehimlen

På *Astronomibloggen.dk* kan man også blive klogere

på Mars, der med sin smukke røde farve altid er et fantastisk syn på nattehimlen. Læs om, hvordan Mars er blevet til den røde og golve planet, vi kender i dag, selv om den engang måske har indeholdt vand.

Drømmen om exoplaneter

Udfordringerne ved at rejse ud til en af de mere end 4000 exoplaneter, som hidtil er opdaget, er uoverstigelige med den nuværende teknologi. Hvis vi kunne rejse ud til disse meget fjerne verdener, hvad ville vi så møde der?

Jupiter og Saturn rykker sammen på aftenhimlen

Astronomibloggen.dk tager ofte udgangspunkt i den ak-